

lesmap PIMPULA

'Theater van A tot Z' vzw
Zirkstraat 36
2000 Antwerpen
03/226 42 00 – info@theateraz.be

Beste leerkracht of begeleider

Met dit lesmateriaal kunt u leerlingen van 4 tot 7 jaar (2de en 3de kleuterklas en 1ste leerjaar) extra ondersteuning bieden bij het toneelstuk 'PIMPULA'. Het bevat tips en leuke opdrachten om na de voorstelling met hen van gedachten te wisselen en rond de voorstelling verder te werken.

Ga met met het lesmateriaal niet al te schools om. We willen de leerlingen niet het gevoel geven dat naar het theater gaan iets schools is. Ze komen vooral om plezier te maken en te genieten van cultuur, terwijl we hen tegelijkertijd aan het denken willen zetten.

Twee thema's vallen op in dit stuk: *taal en diversiteit*. Deze voorstelling is een prima aanleiding om deze thema's op kleuterniveau aan te snijden en er creatief mee om te gaan. We doen suggesties om dat goed te begeleiden.

Veel succes!

Rudy Goes
Auteur-regisseur

Peter Schoenaerts
dagelijkse leiding

Voor de creatie van de theaterproductie 'PIMPULA' kreeg 'Theater van A tot Z' steun van de bibliotheek van Vilvoorde.

Inhoud

Even voorstellen: 'Theater van A tot Z'	4
Over de voorstelling	5
Cast en crew	6
Doelstellingen	7
Vóór de voorstelling	9
Na de voorstelling	9
Welk land hoort bij welke hoed?	10
Speelse opdrachten:	
Een hoed maken	12
Een Pimpulawoordenboek maken	15
Mijn boterhamendoos	16
Dans de Macarena	17

Even voorstellen: 'Theater van A tot Z'

'Theater van A tot Z' is ontstaan uit een samensmelting van het Educatief Theater Antwerpen (ETA) en theatergroep Fast Forward uit Vilvoorde. Terwijl het eerste gezelschap zich jarenlang vooral richtte op jongeren, maakte de tweede compagnie vooral theater voor anderstaligen. De ervaring en expertise van 15 jaar Fast Forward en 40 jaar ETA brachten we bij elkaar, want zo staan we nóg sterker. Sinds 2016 vormen we één nieuw gezelschap: 'Theater van A tot Z'.

Onze missie is '**mensen warm maken voor theater**', vooral diegenen die daar weinig ervaring mee hebben. Denk aan leerlingen uit het beroeps- of technisch onderwijs of anderstalige nieuwkomers. We spelen zowel in cultuurcentra als in scholen en bibliotheken. Daarnaast nemen we deel aan internationale projecten met workshops en voorstellingen in verband met inclusie en educatie (Erasmus+). Meer informatie: www.theateraz.be.

Hoe betrekken we de toeschouwers bij een voorstelling?

1. Identificatie

We zorgen voor herkenning en dus empathie. Wanneer het publiek zich persoonlijk verbonden voelt met de voorstelling of met een personage wordt men geprikkeld om dieper na te denken over zichzelf en de wereld om zich heen.

In 'PIMPULA' gebeurt dat aan de hand van:

- een actrice met een 'andere' culturele achtergrond
- de leefwereld van kinderen
- hedendaagse muziek die kinderen aanspreekt
- humor
- een herkenbaar, spannend verhaal op maat van kinderen

2. Gelaagdheid

Het is onze bedoeling om elke toeschouwer, van welk niveau ook, te boeien en emotioneel te raken. Voor de ene zal enkel het verhaal een indruk nalaten, terwijl anderen ook verbanden zullen leggen tussen hun eigen wereld en die van de personages (met een andere taal of van een andere origine). Sommigen zullen zelfs bepaalde symbolen herkennen of onbewust associaties oproepen.

3. Vervreemding

We halen de toeschouwers bewust weg uit de dagelijkse realiteit, naar een nieuwe wereld. In tegenstelling tot film en tv dwingt de **live** aanwezigheid van een acteur de toeschouwer om het dagelijks leven vanuit een ander perspectief te ervaren. Theater is niet 'echt', het is een spiegel.

Volg ons op Facebook en Instagram: [theateraz](https://www.facebook.com/theateraz)

Over de voorstelling 'PIMPULA'

'PIMPULA' is een interactieve theaterproductie voor kinderen van 4 tot 6 jaar over diversiteit, taal, andere culturen en identiteit. Muziek, dans en prachtige kostuums maken van deze fantasierijke voorstelling een leerrijk feest voor de allerkleinsten.

In de voorstelling is 'PIMPULA' de naam van een fictieve taal. De kinderen worden door het personage aangespoord om zelf nieuwe woordjes te (helpen) maken in deze verzonnen, nog niet bestaande taal.

Het verhaal

Lola Orlanda Hernández springt met een parachute uit het vliegtuig en (be)landt zo in België. In Mexico werd het veel te warm, daarom wilde ze er weg. Ze heeft een sombrero op en spreekt Spaans. Ze heeft ook een koffer bij zich met magische hoeden en petten, uit andere culturen. En dankzij die magische hoeden kan ze ook Nederlands, Frans, Engels, en zelfs Vogels, Vis en Kats spreken. Maar er is één hoed bij die problemen geeft: wanneer je die opzet komt er niets uit je mond. Die arme hoed heeft (nog) geen taal. Dus besluit Lola om samen met de kinderen een nieuwe taal te maken: 'PIMPULA'.

Tekst, regie en decor: Rudy Goes (B)
Spel: Gabriela Leguizamo Gomez (Mex)
Hoeden: Ilona Labuťová (CZ)
Naaiwerk: Pina Vivone (I)
Muziek: Pascal Ayerbe (F)
Afficheontwerp: Peter Schoenaerts (B)
Secretariaat: Denise Machiels (B)
Samenstelling lesmap: Rudy Goes (B)
Foto's: Sébastien Montmart (B)

Cast en crew

De actrice

Gabriela Leguizamo Gomez is een Mexicaanse actrice van Indiaanse origine. In haar thuisland studeerde ze ICT, maar door haar liefde voor acteren speelde ze voornamelijk straattheater in Mexico-stad. In 2015 verhuisde ze naar België. Ze leerde Nederlands en behaalde een master in theaterpedagogie in Leuven. Naast acteren geeft Gaby ook theaterworkshops voor anderstalige nieuwkomers. De liefde bracht haar bij een Waalse partner, zo leert ze nu ook Frans. Haar voorliefde voor intercultureel theater en haar recente moederschap lagen onder andere aan de basis van deze nieuwe kleutervoorstelling.

De auteur/regisseur

Rudy Goes studeerde eerst voor leraar en volgde daarna scenografie en toneel aan het Koninklijk Conservatorium van Antwerpen. Op tv was hij o.a. te zien in 'Flikken' (VRT), 'Zone Stad' (VTM), 'Familie' (VTM), 'Professor T' (VTM), 'Aspe' (VTM), 'F.C. de Kampioenen' (VRT), 'Rox' (Ketnet) en hij speelde in enkele kortfilms. Met zijn gezelschap Morrend Volk bracht hij jarenlang eigen theater- en kortfilmproducties. Rudy gaf ook toneelles en theaterworkshops in binnen- en buitenland. Voor 'Theater van A tot Z' – en eerder bij het Educatief Theater Antwerpen – is hij al 25 jaar een vaste waarde als acteur, auteur en regisseur.

Doelstellingen

Met deze voorstelling komen we tegemoet aan de ontwikkelingsdoelen van het kleuteronderwijs.

MUZISCHE VORMING (attitudes en drama)

- De kleuters kunnen genieten van de fantasie, de originaliteit, de creativiteit en de zelfexpressie in 'kunstwerken'.
- Kleuters kunnen zich inleven in duidelijk herkenbare rollen en situaties en vanuit eigen verbeelding/beleving hierop inspelen.
- De kleuters kunnen een mondelinge boodschap, eventueel ondersteund door gebaar, mimiek met betrekking tot een concrete situatie begrijpen.
- De kleuters kunnen genieten van een gevarieerd aanbod van voor hen bestemde culturele activiteiten.
- De kleuters kunnen respect betonen voor uitingen van leeftijdgenoten, behorend tot de eigen en andere culturen.

NEDERLANDS (taalbeschouwing en spreken)

- De kleuters beleven plezier in het gebruiken van taal en het spelen met taal in concrete situaties.
- De kleuters kunnen duidelijke vormen van mondelinge communicatie herkennen.
- De kleuters kunnen een mondelinge boodschap, eventueel ondersteund door gebaar, mimiek met betrekking tot een concrete situatie begrijpen.
- Zij stellen zich vragen bij en reflecteren over taal en taalgebruik in concrete situaties:
 - discrimineren van klanken, woorden;
 - ritmische aspecten van taal, rijmen;
 - intonatie en mimiek in relatie tot gevoelens, boodschap;
 - De kleuters kunnen een mondelinge, voor hen bestemde boodschap, ondersteund door beeld en/of geluid, begrijpen.
- De kleuters kunnen een beluisterd verhaal, bestemd voor hun leeftijdsgroep, begrijpen.

Om zo veel mogelijk anderstaligen te bereiken, moeten onze toneelstukken die specifiek voor een anderstalig publiek gemaakt worden begrijpelijk zijn voor wie maar weinig Nederlands kent, en tegelijk ook gevorderde leerders blijven aanspreken. We houden ons aan de volgende afspraken:

- Er wordt rekening gehouden met een duizendtal frequente Nederlandse woorden
- Het visuele aspect (symboliek, mimiek, visuele humor...) maakt integraal deel uit van de voorstelling
- Een moeilijk woord of een complexe zinsconstructie hoeft niet te worden geschuwd, maar de 'passieve' taalkennis van het publiek moet dan worden aangesproken. Synoniemen, herhalingen en herformuleringen moeten er steeds voor zorgen dat iets moeilijks in de context toch kan worden begrepen.

- De voorstellingen voor anderstaligen moeten de toeschouwers charmeren en motiveren. Het anderstalige publiek moet op een prettige manier met het Nederlands in contact worden gebracht, terwijl de voorstelling ook genietbaar moet zijn voor Nederlandstaligen. Naar het theater komen moet voor de anderstaligen een leuke aanmoediging zijn, zonder dwang of verplichting. Dat verhoogt de affectieve (of knuffel)waarde van het Nederlands. De leerlingen worden op een prettige manier met de taal in contact gebracht. Zonder meer.
- De voorstellingen voor anderstaligen moeten voldoende humor bevatten (clichés over onze cultuur hoeven niet te worden geschuwd!), maar in principe kunnen alle soorten emoties in het stuk aan bod komen. Het is evenwel níet de bedoeling in de specifieke voorstellingen voor anderstaligen op een diepgaande manier problemen te behandelen waarmee een groot gedeelte van ons anderstalige doelpubliek in het dagelijks leven te maken krijgt (uitwijzing, vluchtelingenproblematiek, armoede, werkloosheid...).

Vóór de voorstelling

Voor zowel de actrice als de toeschouwers is het fijn wanneer de kinderen voorbereid naar de voorstelling komen. De voorstelling is interactief, om wat orde te houden wordt gevraagd de kinderen in te lichten over wat wel en niet kan.

Wat mag WEL tijdens deze toneelvoorstelling?

- rustig blijven zitten
- lachen
- meezingen
- vinger opsteken als je iets wilt zeggen (en wachten tot het personage je de toestemming geeft om te spreken)
- aan de juf of meester vragen om naar het toilet te gaan
- applaudiseren

Wat mag NIET tijdens deze toneelvoorstelling?

- rondlopen
- andere kinderen storen
- roepen, lawaai maken of hardop praten

Na de voorstelling

U kunt een **klagesprekje** houden met de kinderen over wat ze in het toneelstuk gezien hebben.

Hieronder alvast een aantal vragen om u op weg te helpen:

- Vond je toneel leuk?
- Kon je alles goed verstaan? Waarom wel of niet?

Het verhaal

- Kun je vertellen wat je gezien hebt?
- Wat vond je leuk? Waarom?
- Wat vond je niet leuk? Waarom niet?
- Wat vond je moeilijk? Waarom?
- Hoe vond je de liedjes?

Het personage

- Ken je de naam van de mevrouw nog? (*Lola*)
- Was zij leuk? Waarom? Wat vond je niet zo leuk aan haar? Waarom?
- Hoe is Lola naar hier gekomen? (*vliegtuig, parachute*)
- Welke talen heeft ze gesproken? (*Frans, Spaans, Nederlands, Engels, Chinees, Arabisch, Pimpula, ...*)
- Welke hoeden had Lola allemaal bij zich? (*Mexicaanse sombrero, Franse alpinopet, Turkse fez, Arabische tulband, Engelse bolhoed, Belgische/Amerikaanse pet, Chinese Nón Lá, Russische berenmuts, vogelhoed, kathoed, vishoed*)

Welk land en welke taal hoort bij de hoed?

- Ken je, behalve een hoed, nog andere dingen die je op je hoofd kunt zetten?
(muts, pet, kap, kepie, sjaal, hoofddoek, mijter, slaapmuts, kroon, diadeem, baret, helm, tok, pruik, koksmuts, ruimt helm, keppeltje, tulband, verentooi, ...)
- Wat is Pimpula?
- Bestaat die taal echt?
- Welke talen bestaan er allemaal?
- Welke Pimpulawoorden heb je geleerd?

Ja = ano

Neen = nè

kindje = dietje

tafel = stoel

hoed = klobouk

hallo = ahoy

kusje = poessoe

mond = ...

neus = ...

Beschrijf de blauwe Pimpulahoed. Wat staat er allemaal op?

Laat de kinderen enthousiast vertellen, elkaar aanvullen, fantaseren. Als anderstalige kinderen dat niet altijd in het Nederlands kunnen, laat ze dan iets zeggen in een andere taal. Laat ze elkaar helpen als ze elkaars vreemde taal spreken. Door de kinderen te stimuleren zich te uiten, kunt u hen motiveren. Het heeft geen zin om 'verplicht' Nederlands te spreken, want dan krijgen de kinderen enkel mee dat Nederlands in een strenge (soms bestraffende) context thuishoort, en klappen de kinderen die een taalachterstand hebben helemaal dicht. En dat is niet wat u wilt. Uzelf kunt natuurlijk consequent Nederlands spreken. Belangrijk is dat de kinderen bezig zijn met taal en communiceren. De rest volgt vanzelf...

Opdrachten

Een hoed maken

Alle kinderen mogen met karton, papier, verpakkingsmaterialen, lijm, plakband en schaar een hoed maken, dat kan dezelfde hoed zijn voor iedereen of verschillende hoeden in groepjes of individueel. Werk met gekleurd papier of ga met verf schilderen. Ze kunnen een hoed kiezen uit de voorstelling, zelf een hoed verzinnen of kiezen uit onderstaande voorbeelden. De bedoeling is om hun creativiteit op zoveel mogelijk vlakken aan te boren (vormen, kleuren, versieringen, ...).

Bron: Oriental trading
<https://www.pinterest.com/pin/535787686902157050/>

Bron: Hilde Van Aelst
<https://www.pinterest.com/pin/432697476684604243/?mt=login>

Bron: A Ooh
<https://www.pinterest.com/pin/774337729660149666/?mt=login>

Bron: Cynthia van Nieuwkerk
<https://www.pinterest.com/pin/318348267386818927/>

Bron: Magda Vanden Bogaert
<https://www.pinterest.com/pin/448037862904564601/?mt=login>

Bron: First Palette
<https://ar.pinterest.com/pin/814659020090998716/>

Bron: Clipzine
<https://www.pinterest.com/pin/432697476684939496/?mt=login>

Bron: Cindy A
<https://www.pinterest.com/pin/258534834846818076/>

Bron: Juf Sanne
<https://www.jufsanne.com/thema/indianen/indianen-ruimtelijk-knutselen/>

Bron: A20shop
https://www.a20shop.com/?product_id=158453452_38

Creative YouTube-video's

Hoge hoed

<https://www.gezinsbondnwklimburg.be/index.php/video-categorie/video/16-hoge-hoed>

Hoedje van papier

<https://www.youtube.com/watch?v=dLQ4TGA5hC0>

Feesthoed

<https://www.youtube.com/watch?v=uSw3hrCzFyl>

Haaiehoed

<https://www.youtube.com/watch?v=6uD66YzaA-8>

Zonnehoed en pet

<https://hobby.blogo.nl/2021/10/20/hoed-of-pet-maken-van-papier/>

Een Pimpulawoordenboek maken

Eerst enkele moeilijke woorden uit de voorstelling verklaren: parachute, Mexico, Spaans, Russisch, Arabisch, Turks, cactus, maïs, palmboom, avocado.

Woordenboek

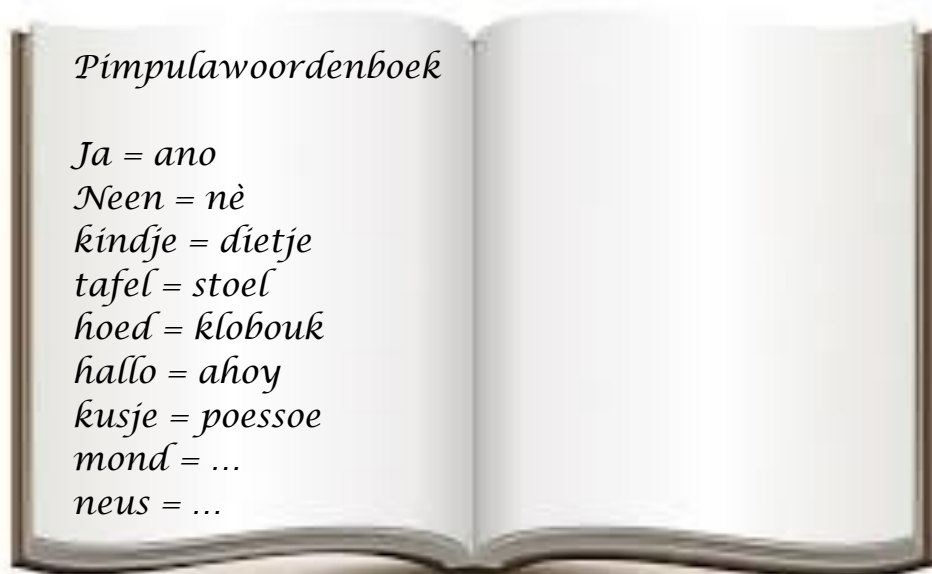
In een woordenboek staan alle woorden van een taal. In het boek wordt uitgelegd wat elk woordje betekent, of het wordt vertaald naar een andere taal: een vertaalwoordenboek. Bijvoorbeeld van het Nederlands naar het Frans.

In het Nederlands zijn er wel 250.000 woorden en er komen er nog elke dag bij. In ons Pimpulawoordenboek staan nog geen 10 woordjes. Ken je ze nog?

Ja = ano
Neen = nè
kindje = dietje
tafel = stoel
hoed = klobouk
hallo = ahoy
kusje = poessoe
mond = ...
neus = ...

Zullen we er nog enkele bijmaken?

Bedoeling is om de kinderen creatief te laten zijn. Laat hun fantasie de vrije loop, kom met de klas overeen om een woord te aanvaarden en schrijf het daarna op in het woordenboek.

Mijn boterhamendoos

- Wat zit er in jouw boterhamendoos?
- Wat zit er in de boterhamendoos van Lola? (*Maisbrood met boontjes, chili, avocado en cactus, haar lievelingsgroente, sinaasappel*)
- Welke groenten ken je nog?
- Welk fruit ken je nog?
- Wat is het verschil tussen groente en fruit? (**Fruit** is altijd de vrucht van een plant, zoals een aardbei. De **groente** die je eet kan ook een ander deel zijn, bijvoorbeeld de wortel, knol, stengel of het blad. Denk aan een blaadje spinazie of een stengel bleekselderij. Maar: tomaten en komkommers zijn ook vruchten, maar die noemen we toch **groente**)
- Wat is jouw lievelingsfruit of -groente?
- Welk fruit groeit in België en welk fruit groeit er in andere landen? (*Appels, peren, kersen, bessen en aardbeien komen vooral uit België en Nederland. Bananen komen uit Midden-Amerika. Sinaasappels en mandarijnen komen vooral uit Spanje. Mango's worden het meest gegeten, die groeien in alle warme landen ter wereld. (India, Amerika, Afrika, ook in Spanje)*)

Dans de Macarena

Muziek: <https://www.youtube.com/watch?v=UoUmyY6CQRo>

Dans (vereenvoudigde versie)

- Rechtstaan
- Rechterarm voorwaarts strekken, palm naar beneden
- Linkerarm voorwaarts strekken, palm naar beneden
- Rechter handpalm naar boven draaien
- Linker handpalm naar boven draaien
- Rechterhand op linker bovenarm
- Linkerhand op rechter bovenarm
- Wiebelend door de knieën zakken en rechtspringen met kwart draai naar rechts
- Alles herhalen

